

دو فصلنامه علمی تخصصی پژوهش در آموزش ابتدایی

سال دوم، شماره ۴، پاییز و زمستان ۱۳۹۹. صفحات: ۲۱-۱۰

ارائه مدل آموزش اثربخش در درس علوم تجربی بر اساس رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده

برای دانشآموزان مدارس ابتدایی شهرستان ماکو در سال تحصیلی ۹۷-۹۸

سمیرا خضری^{*}، مریم ساموی[†]

¹ کارشناس ارشد علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی ارومیه، ارومیه، ایران (نویسنده مسئول).

² عضو هیات علمی گروه علوم تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی ارومیه، ارومیه، ایران.

Email: samirakhezry72@gmail.com

چکیده

هدف تحقیق حاضر ارائه مدل آموزش اثربخش در درس علوم تجربی بر اساس رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده برای دانشآموزان مدارس ابتدایی بود. روش پژوهش حاضر ترکیبی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش شامل آموزگاران ابتدایی شهرستان ماکو که مشغول به تدریس علوم تجربی هستند، بود. نمونه‌گیری در بخش کیفی به شیوه در دسترس و در بخش کمی از نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شد. در گردآوری اطلاعات از سه ابزار فیش‌برداری و مطالعات کتابخانه‌ای، مصاحبه از معلمان و تکمیل پرسشنامه استفاده شد. تجارب معلمان دوره ابتدایی در مورد تدریس اثربخش علوم تجربی با رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده شامل تعیین هدف‌های اصلی، ایجاد انگیزه، موقعیت یادگیری، ارزشیابی دانشآموزان، ترغیب دانشآموزان، تدریس عملی، استفاده از فیلم‌های آموزشی، آموزش مفاهیم، استفاده از تدریس عملی، استفاده از فیلم‌های آموزشی، ربط دادن مفاهیم و مطالب یاد داده شده به زندگی روزمره استفاده از روش‌های فعل، مشارکت دانشآموزان، طراحی زمان و فضای آموزش، شناخت دنیای اطراف از طریق علوم، استفاده از روش‌های دانشآموز محور، توضیح مختصر درس توسط معلم، استفاده از فیلم‌های آموزشی می‌شود. مدل الگو از بخش‌های شرایط زمینه‌ای، شرایط علی، مقوله تدریس اثربخش، تدریس عملی، روش‌ها: ارزشیابی و شرایط مداخله گر تشکیل شد.

اطلاعات مقاله

دریافت: ۲ مهرماه ۱۳۹۹

پذیرش: ۵ اسفندماه ۱۳۹۹

واژگان کلیدی:

آموزشی اثربخش، علوم تجربی، رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده، مدارس ابتدایی

Journal of Research in Elementary Education

Volume ۲, Issue ۴, Fall and Winter ۲۰۲۰-۲۰۲۱, Pages: ۱۰-۲۱

Presenting an Effective Instructional Model in Experimental Science Course based on the Supportive Approach of Teacher-Learner for Primary School Students in Mako City in the Academic Year of ۲۰۱۸-۲۰۱۹

Samira Khezri[†], Maryam Sameri[†]

[†] Master of Educational Sciences, Islamic Azad University of Urmia (Corresponding Author).

† Faculty Member of Urmia University, Department of Educational Sciences, Urmia, Iran.

ARTICLE INFORMATION

Received: ۲۷ September ۲۰۲۰.

Accepted: ۲۲ February ۲۰۲۱

Keywords:

Effective Education, Experimental Sciences, Teacher-Learner Supportive Approach, Elementary Schools

The purpose of this study is to provide an effective instructional model in experimental sciences based on a supportive approach of teacher-learner for primary school students. hence, to answer the research questions, the combined research method (quantitative and qualitative) was used. The statistical population of this study includes all male and female teachers who are teaching experimental sciences in elementary schools in Mako city. Sampling in this research will be done in two parts: qualitative and quantitative. In the qualitative part, the available method and in the quantitative part, stratified random sampling was used. In collecting data, three instruments of filing and library studies, interviewing teachers and completing a questionnaire were used. Elementary school teachers' experiences on effective teaching of experimental sciences with a teacher-learner supportive approach including setting the main objectives, motivation, learning situation, student evaluation, student persuasion, practical teaching, use of instructional videos, teaching concepts, use of practical teaching, Using educational videos, relating the taught concepts and materials to everyday life, using active methods, student participation, designing the time and space of education, knowing the world around us through science, using student-centered methods, a brief explanation of the lesson by the teacher and using the educational videos. The model consists of contextual and causal conditions, the effective teaching category, practical teaching and methods: evaluation and intervention conditions.

مقدمه

با تحول علم و فناوری و پیدایش نظریه‌های جدید در یادگیری، رویکردهای جدیدی نسبت به علم و روش‌های آموختن علوم مطرح شده است و به موازات آن رویکردهای جدیدی در تعیین اهداف تربیتی و فرآیند آموزش به وجود آمده است. امروزه دیدگاه بشر از تدریس صرف در کلاس درس فراتر رفته و به رویکردها و گرایش‌های جدید که حاصل یافته‌های علوم تربیتی، روانشناسی، جامعه‌شناسی و مدیرت‌اند، در عرصه تدریس و معلمی توجه دارد. این رویکردها سبب می‌شوند که معلمان، با وسعت نظر بیشتری به تدریس و نقش خود بنگرند و با به کارگیری آن‌ها، کیفیت یادگیری و رشد همه‌جانبه دانش‌آموزان را بهبود بخشدند (Mehrvarz et al, ۲۰۱۲). مشکل عمدۀ دانش‌آموزان این است که در اکثر موارد اطلاعات را بر اثر تکرار و تمرین حفظ می‌کنند، بدون این‌که ارتباط آن‌ها را با مطالبی که قبلًا آموخته‌اند دریابند؛ بنابراین یادگیری‌شان طوطی‌واراست و دوام کمتری دارد. آموزش اثربخش، به خاطر پیچیدگی امر آموزش و تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان مناسب همه نمی‌باشد. معلمان باید بر انواع دیدگاه‌ها و راهبردها تسلط داشته، در استفاده از آن‌ها انعطاف‌پذیر باشند. این موضوع مستلزم دو نکته کلیدی است: ۱- دانش و مهارت‌های حرفه‌ای ۲- تعهد و انگیزش. معلمان اثربخش، بر موضوع اصلی و مهارت‌های آموزشی تسلط قابل قبول دارند. آن‌ها از راهبردهای آموزشی، روش‌های تدوین هدف، برنامه‌ریزی آموزشی و روش‌ها و مدیریت کلاس به خوبی استفاده می‌کنند. آن‌ها می‌دانند چگونه انگیزه ایجاد کنند، ارتباط برقرار سازند. یک معلم برای اثربخش شدن به تعهد و انگیزش نیاز دارد. تعهد و انگیزش در برگیرنده نگرشی مثبت همراه با مراقبت از دانش‌آموزان است.

منظور از آموزش، فرآیند دو سویه یاددهی و یادگیری اطلاعات، مهارت‌ها و نگرش‌های مثبت درباره موضوعی است که متناسب با گروه سنی خاص و در شرایط زمانی معین به اجرا درآمده است. هدف از تعلیم و تربیت تنها انتقال میراث فرهنگی و تجارب بشری به نسل جدید نیست، بلکه رسالت نظام‌های آموزشی را ایجاد تغییرات مطلوب در نگرش‌ها، شناخت تا و درنهایت رفتار انسان‌ها دانسته‌اند. شناخت و آگاهی مدرسان از نظریه‌های یادگیری و الگوهای تدریس اهمیت ویژه‌ای دارد، زیرا اماکن آموزشی جایگاهی برای هدایت، نظارت و یادگیری هستند و معلم چون راهنماء، ناظر و سازمان دهنده است. معلم افزون بر آگاهی‌های لازم در زمینهٔ ماده درسی، باید درباره شیوه‌های طراحی آموزشی و ارزشیابی آن نیز دانش و مهارت کافی داشته باشد (Moqarreb elahi, ۲۰۱۴). اهمیت و ثمربخشی مطالعات نشان می‌دهد روش‌های تدریس و یادگیری بهتر همواره مورد نظر دانشمندان و محققین علوم تربیتی بوده است. تاریخچه مطالعات نشان می‌دهد روش‌های تدریس چه در پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان و چه در ایجاد انگیزه و رضایت خاطر، پرورش شخصیت و رشد خلاقیت آنان مؤثر است، وظیفه معلمان در فرآیند تدریس تنها انتقال واقعیت‌های علمی به دانش‌آموزان نیست بلکه باید موقعیت و شرایط مطلوب یادگیری را فراهم نمایند و چگونه اندیشیدن و چگونه آموختن را به شاگردان بیاموزند. توجه به ارتقای سطح آموزش علوم تجربی در نظام‌های آموزشی کشورهای گوناگون، همواره یکی از دغدغه‌های اصلی متخصصان آموزش علوم بوده است. این مسئله تنها به سبب تأثیر شگرف علوم و فناوری در فرآیند توسعه اقتصادی جوامع، به ویژه پس از عصر انقلاب صنعتی نیست، بلکه بیشتر به سبب نقش حیاتی سواد علمی و فناورانه در بهبود کیفیت زندگی انسان و همین‌طور حل مشکلات جوامع است (Amani Tehrani et al, ۲۰۱۶).

درس علوم تجربی، درس یادگیری بعضی از دانش‌ها برای استفاده عملی بهتر در زندگی است. بنابراین. بخش تئوری باید به گونه‌ای با بخش عملی آمیخته شود که هم قوه‌ی جستجوگری را در دانش‌آموزان شکوفا نماید و هم دانستن و کشف معجهولات را برای آن‌ها نشاط‌آور سازد و هم آنچه را برای زندگی در دنیای امروز و فردا به آن نیازمندند به آن‌ها بیاموزد. در همه نظام‌های آموزشی جهان، آموزش و یادگیری علوم تجربی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار بوده و تلاش می‌شود تا همه

دانش آموزان، ضمن آشنایی با اصول و مفاهیم علوم تجربی و کسب سواد علمی لازم، آگاهی‌های لازم برای یک شهروند مطلوب را کسب کنند. لذا دانش آموزانی که با اتمام تحصیلات وارد بازار کار و یا دانشگاه تا می‌شوند، مهارت و توانایی‌های لازم در انجام فعالیت‌های عملی را ندارند. از لحاظ سیاسی و اقتصادی، به نظر می‌رسد که آموزش اثربخش علوم تجربی برای رشد و توسعه اقتصادی هر کشوری ضروری است و باید به طور جدی به این امر اهتمام ورزید.

با توجه به وجود کاستی تا و مسائل و مشکلات گوناگون در آموزش علوم مدارس، این سؤال مطرح می‌شود که آیا می‌توان مدل و الگویی جامع و همه‌جانبه پیشنهاد کرد که در همه کلاس‌های درس علوم تجربی، چه کلاس‌های برخوردار از امکانات و وسائل آزمایشگاهی و چه کلاس‌های فاقد امکانات کافی، به ارتقای کیفیت آموزش و تدریس معلمان و افزایش اثربخشی و جذابیت فرآیند یادگیری دانش آموزان و بهبود سطح عملکرد ایشان منجر شود؟ مدلی که تنها بر توانمندسازی و فعال کردن توان بالقوه معلمان و احیای روحیه یادگیری خودجوش و فعال در دانش آموزان متکی باشد و نه بر تجهیز و فراهم کردن امکانات برای کلاس‌های درس توسط عوامل بیرونی. این مسئله یکی از دغدغه‌های پژوهشگران و بسیاری از معلمان علوم در ایران و دیگر کشورها از چندین سال پیش بوده است.

محمودی و بزرگ در تحقیق خود با موضوع تأثیر الگوی طراحی آموزشی دیک و کری بر یادگیری، یادداری و انگیزش پیشرفت تحصیلی درس علوم تجربی به این نتیجه رسیدند که به کارگیری الگوی طراحی دیک و کاری در طراحی آموزشی درس علوم تجربی در مقایسه با شیوه سنتی باعث افزایش یادگیری و یادداری می‌شود اما از نظر انگیزش پیشرفت بین گروه تفاوت معناداری وجود ندارد (Mahmoudi and Barzegar, ۲۰۱۷). همچنین در پژوهش دیگری با عنوان بررسی تأثیر الگوهای یاددهی - یادگیری بر پیشرفت تحصیلی فراغیران در درس علوم تجربی به شیوه فرا تحلیل به این نتایج دست یافتند که روش تدریس کاوشگری بیشترین تاییر و روش سنتی با نرم‌افزار کمترین میزان تأثیر و در بخش یادگیری، مدل چرخه یادگیری بیشترین تأثیر و روش نقشه مفهومی کمترین تأثیر را بر پیشرفت تحصیلی فراغیران در درس علوم تجربی دارند زبرجدیان و نیلی در پژوهش خود با عنوان تأثیر کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات با رویکرد سازنده گرایی بر یادگیری فعال درس علوم تجربی دانش آموزان پایه چهارم ابتدایی استان البرز به این نتیجه رسیدند که گروه آزمایش در مقایسه با گروه گواه از میانگین بیشتری برخوردار هستند. همچنین نمرات افزایشی گروه آزمایش نسبت به گروه گواه، میانگین بیشتری را برآورد کرده و افزایش میزان یادگیری این دانش آموزان را نشان داده است (Zebarjadian and Nili, ۲۰۱۸).

یکی از اهداف برنامه تربیت معلم برای مدارس حرفه‌ای در آلمان این است که دانش آموزان بتوانند با توسعه صلاحیت حرفه‌ای معلمان آینده ، تدریس مؤثر را برنامه‌ریزی ، اجرا و تأمل کنند. با این حال ، به نظر نمی‌رسد کاهش مهارت‌های حرفه‌ای به دانش بسیار موفقیت آمیز باشد ، زیرا فارغ‌التحصیلان دانشگاهی اغلب احساس می‌کنند که برای ترجمه دانش خود به یک عمل مؤثر آمادگی کافی ندارند. Vignettes ویدئویی (VV) یک روش برای دستیابی به این اهداف و امکان تشخیص صلاحیت حرفه‌ای مبتنی بر کامپیوتر است. اساس توسعه VV مدل صلاحیت حرفه‌ای Lindmeier است ، که شامل جنبه‌های توانایی بازتاب (RC) و صلاحیت مربوط به عمل (AC) است. این کار این سال تا بررسی می‌کند که آیا با توجه به رویکردهای فوق ، توسعه VV با هدایت معیار امکان‌پذیر است و چگونه عینی بودن ارزیابی آن‌ها مشخص می‌شود. اول ، دروس واقعی با استفاده از فیلم‌برداری استاندارد و توالی‌های ویدئویی حاوی ویژگی‌های کیفیت ثبت می‌شود شناسایی و به RC / AC / AC اختصاص داده می‌شوند. (Faath and Walker, ۲۰۲۰) تعصب می‌تواند بر تمام جنبه‌های تعاملات انسانی تأثیر بگذارد و تأثیرات عمدہ‌ای در آموزش و ارزیابی متخصصان مراقبت‌های بهداشتی داشته باشد. مراقبت‌های بهداشتی و آموزش حرفه‌های بهداشتی ، وابستگی

زیادی به تعاملات و یادگیری‌های بین فردی و همچنین ارزیابی رفتارها و مهارت‌های بین فردی دارند، به ویژه در معرض تأثیرات مثبت و منفی سوگیری قرار دارند. حتی ارزیابی کنندگان آموزش دیده و با تجربه نیز می‌توانند تحت تأثیر تعصبات مبتنی بر ظاهر، جذابیت، جذابیت، لهجه، اختلال گفتاری و سایر عواملی قرار بگیرند که نباید در ارزیابی یک مهارت نقش داشته باشدند. در دانشکده پزشکی مورهاوس، عناصر موجود در برنامه درسی و محیط به کاهش تعصب ناشی از تجربه فراگیران کمک می‌کند. علاوه بر این، بسیاری از فراگیران دانش، مهارت و نگرشی را به وجود می‌آورند که به نظر می‌رسد آن‌ها را در جهت گیری در سایر محیط‌های یادگیری یا تمرین کمک می‌کند. در این مطالعه موردی، نویسنده‌گان در مورد این عناصر و چگونگی تکرار آن‌ها در سایر تنظیمات تأمل می‌کنند. به گفته نویسنده‌گان، اصلاح محیط یادگیری برای تقویت و حفظ روابط کلیدی در رسیدگی به سوگیری سمی است (Elks et al, ۲۰۲۰).

تجزیه و تحلیل برنامه درسی سراسری برنامه مدرک آموزش بازرگانی روشن می‌کند که با وجود همه مکان‌هایی که برای تحصیلات عملی مدرسه ارائه می‌شود، یک بررسی سامانمند از صلاحیت‌های موردنیاز برای آموزش روزمره اغلب در دوره‌های آموزشی نادیده گرفته می‌شود (Kuhn et al, ۲۰۱۸). معمولاً شامل یک رویداد مقدماتی و بعدی برای همراهی کارآموزی در مدرسه است. این نشانه‌ای از ارتقا صریح صلاحیت‌های انعکاسی است که برای برنامه‌ریزی و انعکاس دروس ضروری است. با این حال، ارتقا صلاحیت‌های عمل‌گرا معمولاً به طور ضمنی در چارچوب تلاش‌های آموزشی فردی در مدارس انجام می‌شود و به صراحت در چارچوب آموزش عالی موردنوجه قرار نمی‌گیرد (Saas et al, ۲۰۲۰).

چیو و کرین در سال ۲۰۲۰ بررسی جامعی صورت بخشنده و نشان دادند که ۹ چالش را باید در زمینه یادگیری دانش-آموزان به آن باید دقت گردد که به ترتیب این موارد شامل ذهنیت ذهنی دانش آموزان، فراشناخت و خودتنظیمی دانش آموزان، ترس و بی اعتمادی دانش آموزان، دانش قبلی، باورهای غلط، استراتژی‌های بی اثر یادگیری، انتقال یادگیری، محدودیت‌های توجه انتخابی و محدودیت‌های تلاش ذهنی و حافظه فعال است که معلمان برای تقویت یادگیری دانش آموزان باید به آنها پردازنند (Chew and Cerbin, ۲۰۲۱).

همچنین زورلو و سیزیک در سال ۲۰۲۰ بررسی تأثیرات استفاده از مدل یادگیری مشارکتی و روش تدریس مبتنی بر مدل سازی در آموزش موضوعات "ماده و گرما" و "ساختار ذرات و ویژگی‌های ماده" بر پیشرفت تحصیلی و علمی دانش آموزان را مورد مطالعه قرار دادند که دانش آموزان با استفاده از روش^۱ GI-MBT در کلاس هفتم یادگیری بهتری داشته و در مهارت‌های فرایند علمی خود پیشرفت بیشتری نسبت به دانش آموزان گروه دیگر نشان دادند. دانش آموزانی که از کلاس^۲ LT-MBT در کلاس ششم استفاده می‌کنند بهتر از دانش آموزان با استفاده از روش^۳ LT در آزمون‌های مازول هستند. با توجه به نتایج به دست آمده، می‌توان گفت که روش آموزش مبتنی بر مدل سازی کمک مثبتی به مدل یادگیری مشارکتی می‌کند. این باید همراه با MBT با روشهای مختلف مدل یادگیری مشارکتی در آموزش علوم اعمال شود (Zorlu and Sezek, ۲۰۲۰).

این مطالعه که از رویکرد آموزشی مبتنی بر سازنده، دانش آموز انطباق پذیر است، مزایای حرکت گفتمان معلم-یادگیرنده را برای یادگیری ریاضیات دانش آموزان با ناتوانی یادگیری^۴ (LD) بررسی می‌کند. در طول یک آزمایش آموزشی سازنده برای

^۱ Group investigation and modeling based teaching

^۲ Learning together and modeling-based teaching

^۳ Learning together

^۴ Learning Disability

پرورش استدلال ضربی و حل مسئله پنج دانش آموز کلاس سوم با LD که توسط مدرسه مشخص شده است، ما روند جهانی و پویایی دقیق تعاملات معلم و دانش آموز را با تجزیه و تحلیل گفتمان آماری تجزیه و تحلیل کردیم. دریافتیم که گفتمان معلم برای حمایت از حل مسئله هر دانش آموز به مشارکت آنها در استدلال ریاضی کمک می کند که باعث بهبود عملکرد حل مسئله می شود. بنابراین، این مطالعه به دانش در زمینه آموزش ویژه کمک می کند (الف) تعیین روش هایی که در آن آموزش ریاضیات گفتمان گرا می تواند به هر دانش آموز با LD کمک کند و (ب) نمایش تجزیه و تحلیل آماری جدید از گفتمان معلم و دانش آموز (Xin et al, ۲۰۲۰).

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف کاربردی، از لحاظ منطق استقرایی و از لحاظ روش اکتشافی می باشد و در این راستا، جهت پاسخ گویی به پرسش های تحقیق، از روش تحقیق ترکیبی آمیخته (کمی و کیفی) استفاده شد.

جامعه آماری این تحقیق شامل تمامی معلمان زن و مرد که در مقطع ابتدایی در شهرستان ماکو مشغول به تدریس درس علوم تجربی هستند، می باشد. برای تحقیق کیفی و مصاحبه ۳۱ نفر از معلمان زن و ۳۹ نفر از معلمان مرد می باشند. و برای تحقیق کمی و پرسشنامه تعداد ۱۶۹ نفر که تعداد ۳۷ نفر مرد و ۱۳۲ نفر زن انتخاب شدند. نمونه گیری در این تحقیق در دو بخش کیفی و کمی انجام خواهد گرفت. در بخش کیفی به شیوه در دسترس و در بخش کمی از نمونه گیری تصادفی طبقه ای استفاده می شود. همچنین حجم نمونه با استفاده از جدول مورگان محاسبه شد. تحلیل در بخش کیفی به صورت نظریه زمینه ای صورت پذیرفته شده است که در سه مرحله کدگذاری صورت پذیرفت و نتایج نهایی به صورت تحلیل شده در جداول در بخش تحلیل نتایج ارائه شده است و کدهای نهایی و گوییه های نهایی استخراج شده از طریق تئوری نظریه ای ارائه شده است. بدین ترتیب تا رسیدن به کدهای تکراری تحلیل بر روی پرسشنامه های جمع آوری شده صورت پذیرفت و بعداز این مرحله نتایج ارائه شده است. باید افزود که فیش برداری از کتب، مجلات و نوشتارهای سایت های علمی و جمع آوری و بررسی آنها و استفاده از آمارهای مراکز و سازمان های مربوطه البته در بخش میدانی روش تحقیق تلفیقی از روش های کمی و کیفی است، بنابراین ابزار اصلی اندازه گیری در بخش کیفی فرم مصاحبه است که به شکل نیمه ساختار یافته اجرا خواهد شد. ولی در بخش کمی از تکنیک پرسشنامه استفاده خواهد شد، چارچوب اصلی سوالات این پرسشنامه و فرم مصاحبه، بر اساس مرور بر ادبیات نظری و تجربی موجود در رابطه با موضوع این ابزارها (پرسشنامه و فرم مصاحبه) از دو بخش اصلی با ترکیبی از سوالات باز و بسته (با مقیاس های اسمی، ترتیبی و احتمالاً فاصله ای) تشکیل خواهد شد. افون بر این، در این مطالعه، پس از طرح سوالات پرسشنامه مربوط (بر اساس ادبیات موجود و با توجه به کیفیت تعاریف نظری و عملیاتی هر یک از شاخص ها و متغیرها)، جهت تعیین اعتبار پرسشنامه، استفاده خواهد شد. و جهت تعیین میزان پایایی ابزار اندازه گیری نیز از ضریب آلفای کرونباخ بهره گرفته خواهد شد تا میزان سازگاری درونی گوییه ها جهت بررسی شاخص ها و مفاهیم تحقیق تعیین شود. بدین صورت که در ابتدا مطالعات نظری انجام خواهد گرفت و به دنبال آن مصاحبه از معلمان در جهت طراحی مدل صورت می گیرد و مدل مفهومی تحقیق تهیه خواهد شد و بعداز آن پرسشنامه مقدماتی تهیه خواهد شد و با مشورت و استفاده از نظریت صاحب نظران، اعتبار محتوایی (اعتبار صوری) ابزار تحقیق به دست خواهد آمد. اعتبار را از بُعد درونی و بیرونی طبقه بندی نموده اند: اعتبار درونی طرح یا ابزار اندازه گیری به این معناست که طرح قادر منابع خطأ است و اعتبار بیرونی به معنای تعیین پذیری یافته های تحقیق است. بدین ترتیب اعتبار درونی شامل اعتبار سازه است که معمولاً از طریق اعتبار عاملی (تحلیل عاملی) یا اعتبار ممیز

موردنظری قرار می‌گیرد. در اعتبار درونی، میزان مطابقت ابعاد مفهومی استخراج شده با چارچوب مفهومی طراحی شده موردمطالعه قرار می‌گیرد.

به منظور شناسایی مؤلفه‌های مدل آموزش اثربخش به روش اجتماع پژوهشی مبتنی بر رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده از روش کتابخانه‌ای، استنادی، فیش‌برداری و در صورت نیاز، از روش مصاحبه به منظور تکمیل طراحی مبانی مدل استفاده شد. تجزیه و تحلیل مدل آموزش اثربخش، با استفاده از مصاحبه‌ی نیمه ساختارمند و به روش ستز پژوهی می‌باشد. همچنین تجزیه و تحلیل داده تا در دو سطح آمار استنباطی و آمار توصیفی صورت می‌گیرد.

یافته‌های پژوهش

در این بخش به بیان آمار توصیفی و جامعه‌شناختی و نیز در ادامه ارائه نتایج حاصل از تحلیل مصاحبه‌ها و نیز کدهای استخراجی نهایی پرداخته شده است و سپس بررسی آمار استنباطی برای این کدها صورت پذیرفته شده است.

جدول ۱. توزیع نمونه‌های بخش کیفی بر اساس مشخصات دموگرافیک

متغیر						
سن		جنسيت		کيفي		
بیش از ۵۰	۵۰	۴۱	۴۰	۳۱	کمتر از ۳۰	
%۸		%۲۱	%۳۰		%۲۷	
زن			مرد			
%۷۸			%۲۳			
بیش از ۱۵ سال	۱۱	۱۰	۶	۱	۱۰	سابقه کار
%۲۴		%۳۲	%۲۷		%۱۷	
کارشناسی ارشد و بالاتر		کارشناسی		کاردانی		تحصیلات
%۲۷		%۵۹		%۲۴		
بیش از ۵۰	۵۰	۴۱	۴۰	۳۱	کمتر از ۳۰	سن
%۷		%۴۳	%۳۷		%۱۳	
زن			مرد			
%۴۴			%۵۶			
بیش از ۱۵ سال	۱۱	۱۰	۶	۱	۱۰	سابقه کار
%۵۰		%۲۶	%۱۶		%۸	
کارشناسی ارشد و بالاتر		کارشناسی		کاردانی		تحصیلات
%۱۱		%۸۲		%۷		

كمى						
سن		جنسيت		کيفي		
بیش از ۱۵ سال	۱۱	۱۰	۶	۱	۱۰	سابقه کار
%۵۰		%۲۶	%۱۶		%۸	
کارشناسی ارشد و بالاتر		کارشناسی		کاردانی		تحصیلات
%۱۱		%۸۲		%۷		

در ادامه نتایج تحلیل کیفی صورت گرفته شده به روش گرند تئوری ارائه شده است. بدین منظور ابتدا باید از مصاحبه‌های صورت گرفته شده کدگذاری‌های ابتدایی صورت پذیرد. این عمل بعد از تحلیل و پردازش هر یک از پرسشنامه‌ای صورت پذیرفت و مؤلفه‌های موجود در هر یک از مصاحبه‌ها استخراج و وارد تحلیل شده است.

در ادامه برخی از مصاحبه‌ها و گویه‌های استخراجی از این مصاحبه‌ها ارائه شده است که می‌توان این موارد را مشاهده

نمود:

جدول ۲. کدهای استخراجی از مصاحبه‌ها

کدهای استخراجی از مصاحبه	شماره نمونه
تعیین هدف‌های اصلی، ایجاد انگیزه، موقعیت یادگیری، ارزشیابی دانش‌آموzan، ترغیب دانش‌آموzan، روش‌های متنوع، روش پرسش و پاسخ، فعالیت‌های تحقیقی، فضاهای خارج از کلاس درس، استفاده از محیط یادگیری، یادگیری مناسب و متنوع، دقت، بحث و گفتگو، تجربه و آزمایش، تدریس گروهی، آزمون مداد کاغذی	۱
استفاده از روش‌های دانش‌آموز محور، روش پرسش و پاسخ، تدریس بهصورت کنفرانس، کار گروهی، تبادل تجارب به یکدیگر، استفاده از محیط مدرسه، انجام دادن آزمایشات بهصورت گروهی، ارزشیابی کمی یا شفاهی	۵
ایجاد محیط آرام برای یادگیری، استفاده از وسایل آموزشی، استفاده از کتاب درسی، استفاده از وسایل آزمایش، بردن دانش‌آموzan به محیط‌های بیرون، گردش علمی، بازدید، استفاده از شیوه‌های نوین، استفاده از روش پرسش و پاسخ، مشارکت گروهی دانش‌آموzan	۱۰
استفاده از طبیعت، استفاده از محیط اطراف، روش گردش علمی، روش آزمایش، استفاده از وسایل مخصوص، ارزشیابی کلی	۱۵

به همین ترتیب برای تک تک مصاحبه‌شوندگان تحلیل صورت گرفته و مرحله اول این کدگذاری به اتمام رسیده است. برای تجزیه و تحلیل داده تا از روش تحلیل زمینه‌ای استفاده شد. در این روش گردآوری و تحلیل داده تا تقریباً هم‌زمان صورت گرفت بدین صورت که پس از تبدیل محتوا فایلهای صوتی مصاحبه تا به محتوى نوشتاری، به تحلیل محتوا آن‌ها اقدام شده و مباحث طرح شده از سوی مصاحبه‌شوندگان در راستای سؤالات تحقیق مقوله‌بندی شدند. به عبارت دیگر محقق در آغاز داده تا را خط به خط خوانده و شناسه‌های باز (که همان واژگان خود مشارکت کنندگان است) را استخراج نمود. سپس شناسه‌های حاصل با کدهای پیشین مقایسه و شناسه‌هایی که از نظر مفهومی همانند یکدیگر بودند، در یک طبقه جای گرفتند و به تدریج طبقه تا شکل گرفت. طبقه تا نیز با یکدیگر مقایسه شده و در صورت نیاز با یکدیگر ادغام شده و یا برخی موارد یک طبقه به دو یا چند طبقه تفکیک شد یا محل یک شناسه از یک طبقه به طبقه دیگر تغییر پیدا کرد تا درنهایت طبقه تا محوری پدیدار شدند. در این پژوهش ۵ مقوله اصلی و سال اصلی معیار قرار گرفته شده است که در ادامه این پنج معیار ارائه شده است و سپس مقوله‌های استخراجی از مصاحبه‌ها را خواهیم داشت که در جدول ۳ می‌توان این موارد را مشاهده نمود.

تجارت معلمان دوره ابتدایی در مورد تدریس اثربخش علوم تجربی با رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده چیست؟

تجارت معلمان دوره ابتدایی درباره روش‌های مختلف تدریس با رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده چگونه می‌باشد؟

تجارت معلمان دوره ابتدایی درباره محیط یادگیری اثربخش با رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده به چه شکل می‌باشد؟

تجارت معلمان درباره فعالیت‌ها و آزمایشات کتاب علوم با رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده چگونه می‌باشد؟

تجارت معلمان درباره ارزشیابی از علوم تجربی با رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده به چه صورتی می‌باشد؟

جدول ۳. مقوله‌های کلی بر اساس نتایج حاصل از مصاحبه‌ها

مقوله‌های کلی	ابعاد مدل
تأکید بر رویکرد حمایتی- یاد دهنده برای دانش آموزان، رشد همه جانبه دانش آموزان، تعیین هدف‌های اصلی، ایجاد انگیزه، موقعیت یادگیری، ارزشیابی دانش آموزان، ترغیب دانش آموزان، تدریس عملی روش پرسش و پاسخ، بارش مغزی، کنفرانسی و پژوهشی، روش‌های دانش آموز محور، تدریس به صورت کنفرانس استفاده از فیلم‌های آموزشی، آموزش مفاهیم، ارتباط مطالب یاد داده شده به زندگی ، شناخت دنیا از طریق علوم آزمون مداد کاغذی، ارزشیابی کتاب علوم، ارزشیابی به صورت عملی، ارزشیابی کمی ، آزمون کتی، آزمون شفاهی	شرایط علی
مقوله تدریس اثربخش	روش‌ها
محیط یادگیری	آرزشیابی

بعد از بررسی های صورت گرفته شده و مشخص شدن معیارها و مقوله های مختلف می توان مدل ارائه شده نهایی را برای پژوهش ارائه نمود که در فلوچارت زیر می توان این مورد را مشاهده نمود.

با مشخص شدن مدل وارد بخش تحلیل کمی شده که بررسی های استنباطی میان متغیرهای استخراجی از بخش کیفی صورت گرفته شده است. در ادامه تحلیل ها و خروجی های مربوط به این بخش ارائه گردیده است.

جدول ۴. نتایج آزمون T تک نمونه‌ای برای معیارهای استخراج شده برای پژوهش

سطح معناداری	میانگین	انحراف معیار	t	شرایط زمینه ای:
۰/۰۰	۳/۵۶	۰/۴۹	۱۱/۵۰	تدریس اثربخش
۰/۰۰	۲/۸۸	۰/۴۱	۱۱/۱۵	روش‌های مختلف
۰/۰۰	۲/۳۴	۰/۳۸	۱۰/۵۰	محیط یادگیری
۰/۰۰	۳/۲۲	۰/۳۹	۹/۵۰	فعالیت‌ها و آزمایشات
۰/۰۰	۳/۷۶	۰/۴۳	۱۰/۳۵	آرزشیابی

شرایط زمینه ای:

اقدامات مشارکتی، ایجاد انگیزه، فعالیت های تحقیقی، بحث و گفتگو، تدریس گروهی، مشارکت بین اعضای مدرسه، گروه ها، سازمانها، نگرش، مشارکت دانش آموزان، مشارکت والدین

شرایط مداخله گر:

جذب معلمان کارآمد در آموزش و پرورش، جذب کارکنان کارآمد، تربیت معلم کارآفرین، متخصص و فعال کاستی ها و محدودیت ها: نبود امکانات در مدارس، تخصیص بودجه کم به فعالیتهای حمایتی، محدودیت فضای و مکان آموزشی

شکل ۳. مدل ارائه شده از تحلیل کیفی برای ورود به بخش کمی

میانگین تدریس اثربخش برابر با $۳/۵۶$ یا انحراف معیار $۰/۴۹$ به دست آمده است که نشان دهنده وضعیت بالاتر از حد متوسط تدریس اثربخش در درس علوم تجربی با رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده است. میانگین با عدد ۳ که حد وسط طیف به حساب می آید مقایسه شده است. درجه آزادی برابر با ۹۹ می باشد و اختلاف میانگین برابر با $۰/۵۶$ است که نشان می دهد سطح معناداری پایین تر از آلفای $۰/۰۵$ به دست آمده است بنابراین فرضیه در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار می باشد و نشان می دهد وضعیت تدریس اثربخش در درس علوم تجربی با رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده در مدارس مطلوب است.

بحث و نتیجه گیری

طبق بررسی سال اول تحقیق ازنظر معلمان دوره ابتدایی تجارب معلمان دوره ابتدایی در مورد تدریس اثربخش علوم تجربی با رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده شامل تعیین هدف های اصلی، ایجاد انگیزه، موقعیت یادگیری، ارزشیابی دانش آموzan، ترغیب دانش آموzan، تدریس عملی، استفاده از فیلم های آموزشی، آموزش مفاهیم، استفاده از تدریس عملی، استفاده از فیلم های آموزشی، ربط دادن مفاهیم و مطالب یاد داده شده به زندگی روزمره استفاده از روش های فعال، مشارکت دانش آموzan، طراحی زمان و فضای آموزش، شناخت دنیای اطراف از طریق علوم، استفاده از روش های دانش آموز محور، توضیح مختصر درس توسط معلم، استفاده از فیلم های آموزشی، توضیح مختصر توسط معلم به دانش آموزان در مورد درس، استفاده از فیلم های آموزشی، انجام آزمایش در کلاس، ایجاد محیط شاداب یادگیری، توجه به هدف های اصلی درس، قرار دادن دانش آموزان در موقعیت طبیعی، توجه به علاقه و توانمندی های مناسب دانش آموزان می باشد. که با تحقیقات جوادی و همکارانش همسو می باشد (Javadi et al, ۲۰۱۷).

طبق بررسی سال دوم تحقیق ازنظر معلمان تجارب معلمان دوره ابتدایی درباره روش های مختلف تدریس با رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده شامل روش پرسش و پاسخ، بارش مغزی، روش کنفرانسی و پژوهشی، استفاده از روش های دانش آموز محور، تدریس به صورت کنفرانس، استفاده از روش های مختلف یادگیری، استفاده از دانش آموزان در فضای باز و بیرون از کلاس، ایجاد محیط یادگیری متنوع، تدریس گروهی، تدریس باید در محیط یادگیری مثل آزمایشگاه صورت گیرد، تدریس به صورت رویکرد حمایتی، انجام آزمایش ها و فعالیت های علوم، بحث و گفتگو، ایجاد انگیزه، ایجاد محیط شاد و مفرح، مشاهده به عنوان بهترین روش، ارزشیابی عملکردی تدریس عملکردی، استفاده از روش های مختلف آزمایشی، استفاده از روش پرسش و پاسخ، تأثیر محیط یادگیری در اثربخشی آموزش، انجام فعالیت ها توسط دانش آموز، ارزشیابی عملکردی ارتباط مؤثر با دانش آموزان، روابط بهتر با محیط طبیعی، رفتار صمیمی با پدیده های زیستی، تدریس خارج از کلاس، استفاده روش پروژه ای، استفاده از روش کنفرانسی، گرد هم آیی، روش سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایشی، گردش علمی، بحث و گفتگو، استفاده از کارگاه، کار گروهی، ایجاد جو باشاط در کلاس، گردش علمی، استفاده از فیلم های آموزشی، ایجاد یادگیری عمیق و پایدار درس، انجام آزمایشات و فعالیت ها توسط دانش آموزان، آشنا ساختن دانش آموزان با اکتشاف علمی، گسترش ارتباطات علمی، ارزشیابی متناب و مستمر از آموخته تا، تهیه گزارش از پدیده های طبیعی، ساخت یک وسیله، جمع آوری اطلاعات و تهیه گزارش و ارائه آنها در کلاس می باشد. که با تحقیقات مهرورز و همکاران (Mehrvarz et al, ۲۰۱۲) و کرمی و سیلانه (Karami and Silane, ۲۰۱۶) همسو می باشد.

طبق بررسی سال سوم تحقیق ازنظر معلمان تجارب معلمان دوره ابتدایی درباره محیط یادگیری اثربخش با رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده شامل استفاده از فیلم های آموزشی، آموزش مفاهیم، ربط دادن مفاهیم و مطالب یاد داده شده به زندگی

روزمره، شناخت دنیای اطراف از طریق علوم، تبادل تجارب به یکدیگر، ایجاد محیط آرام و دور از استرس، ایجاد شورونشاط در بین دانشآموزان، ایجاد محیط شاداب یادگیری، توجه به علاقه و توانمندی‌های مناسب دانشآموزان، ایجاد محیط آرام برای یادگیری، می‌باشد. که با تحقیقات محمودی و بزرگ (Mahmoudi and Barzegar, ۲۰۱۷) و بزرگ و علی‌آبادی (Barzegar and Ali Abadi, ۲۰۱۲) همسو می‌باشد.

طبق بررسی سال چهارم تحقیق از نظر معلمان تجارب معلمان درباره فعالیت‌ها و آزمایشات کتاب علوم با رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده شامل فضاهای خارج از کلاس درس، استفاده از محیط آزمایشگاهی، استفاده از محیط طبیعی، انجام آزمایشات کتاب علوم، استفاده از محیط آزمایشگاهی، تبدیل محیط کلاس به محیط آزمایشگاهی، استفاده از محیط طبیعی، تماشای مستند و فیلم‌های مرتبط با مطلب درسی، استفاده از آزمایشات درسی، شناخت دنیای اطراف از طریق علوم، استفاده از آزمایشگاه، انجام پژوهش‌های تحقیقاتی، مطالعات کتابخانه‌ای، استفاده از بازدید علمی، انجام دادن آزمایشات به صورت گروهی، استفاده از فعالیت‌های علوم و آزمایشگاه، انجام فعالیت‌های فردی و گروهی انجام فعالیت تا به صورت فردی و گروهی، استفاده از کتاب درسی، استفاده از وسائل آزمایش، بردن دانشآموزان به محیط‌های بیرون، گردش علمی، بازدید می‌باشد. که با تحقیقات جوادی و همکاران (Javadi et al, ۲۰۱۷)، امانی و همکاران (Amani Tehrani et al, ۲۰۱۶) همسو می‌باشد.

طبق بررسی سال پنجم تحقیق از نظر معلمان تجارب معلمان درباره ارزشیابی از علوم تجربی با رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده شامل آزمون مداد کاغذی، ارزشیابی کتاب علوم، ارزشیابی به صورت عملی، ارزشیابی کمی یا شفاهی، استفاده از آزمون کتبی، استفاده از آزمون شفاهی، ارزشیابی در تمام لحظه تا، ارزشیابی مستمر استفاده از شیوه‌های آزمون عملکردی، آزمون مداد کاغذی می‌باشد. که با تحقیقات جوادی و همکاران (Javadi et al, ۲۰۱۷)، امانی و همکاران (Amani Tehrani et al, ۲۰۱۶) همسو می‌باشد.

ارزیابی اثربخشی آموزش یعنی: تعیین میزان تحقق اهداف آموزشی، تعیین نتایج قابل مشاهده از کارآموزان در اثر آموزش‌های اجراسده، تعیین میزان انطباق رفتار کارآموزان با انتظارات نقش سازمانی، تعیین میزان درست انجام دادن کار که مورد نظر آموزش بوده است، تعیین میزان توانایی‌های ایجادشده در اثر آموزش‌ها برای دستیابی به هدف‌ها. آموزش اثربخش در درس علوم تجربی بر اساس رویکرد حمایتی یاد دهنده - یادگیرنده برای دانشآموزان مدارس ابتدایی شامل موارد زیر می‌شود: تعیین هدف‌های اصلی، ایجاد انگیزه، موقعیت یادگیری، ارزشیابی دانشآموزان، ترغیب دانشآموزان، تدریس عملی، استفاده از فیلم‌های آموزشی، آموزش مفاهیم، استفاده از تدریس عملی، استفاده از فیلم‌های آموزشی، ربط دادن مفاهیم و مطالب یاد داده شده به زندگی روزمره استفاده از روش‌های فعال، مشترک دانشآموزان، طراحی زمان و فضای آموزش، شناخت دنیای اطراف از طریق علوم، استفاده از روش‌های دانشآموز محور، توضیح مختصر درس توسط معلم، استفاده از فیلم‌های آموزشی، توضیح مختصر توسط معلم به دانشآموزان در مورد درس، استفاده از فیلم‌های آموزشی، انجام آزمایش در کلاس، ایجاد محیط شاداب یادگیری، توجه به هدف‌های اصلی درس، قرار دادن دانشآموزان در موقعیت طبیعی، توجه به علاقه و توانمندی‌های مناسب دانشآموزان، روش پرسش و پاسخ، بارش مغزی، روش کنفرانسی و پژوهشی، استفاده از روش‌های دانشآموز محور، تدریس به صورت کنفرانس، استفاده از روش‌های مختلف یادگیری، استفاده از دانشآموزان در فضای باز و بیرون از کلاس، ایجاد محیط یادگیری متنوع، تدریس گروهی، تدریس باید در محیط یادگیری مثل آزمایشگاه صورت گیرد، تدریس به صورت رویکرد حمایتی، انجام آزمایش‌ها و فعالیت‌های علوم، بحث و گفتگو، ایجاد انگیزه، ایجاد محیط شاد و مفرح، مشاهده به عنوان بهترین روش، ارزشیابی عملکردی تدریس عملکردی، استفاده از روش‌های مختلف آزمایشی، استفاده از روش پرسش و پاسخ،

تأثیر محیط یادگیری در اثربخشی آموزش، انجام فعالیت‌ها توسط دانش آموز، ارزشیابی عملکردی ارتباط مؤثر با دانش آموزان، روابط بهتر با محیط طبیعی، رفتار صمیمی با پدیده‌های زیستی، تدریس خارج از کلاس، استفاده روشن پروژه‌ای، استفاده از روش کنفرانسی، گردream آبی، روش سخنرانی، پرسش و پاسخ، نمایشی، گردش علمی، بحث و گفتگو، استفاده از کارگاه، کار گروهی، ایجاد جو بانشاط در کلاس، گردش علمی، استفاده از فیلم‌های آموزشی، ایجاد یادگیری عمیق و پایدار درس، انجام آزمایشات و فعالیت‌ها توسط دانش آموزان، آشنا ساختن دانش آموزان با اکتشاف علمی، گسترش ارتباطات علمی، ارزشیابی متنابض و مستمر از آموخته تا، تهیه گزارش از پدیده‌های طبیعی، ساخت یک وسیله، جمع‌آوری اطلاعات و تهیه گزارش و ارائه آن‌ها در کلاس، استفاده از فیلم‌های آموزشی، آموزش مفاهیم، ربط دادن مفاهیم و مطالب یاد داده شده به زندگی روزمره، شناخت دنیای اطراف از طریق علوم، تبادل تجارب به یکدیگر، ایجاد محیط آرام و دور از استرس، ایجاد محیط آرام برای دانش آموزان، ایجاد محیط شاداب یادگیری، توجه به علاقه و توانمندی‌های مناسب دانش آموزان، ایجاد محیط آرام برای یادگیری، فضاهای خارج از کلاس درس، استفاده از محیط آزمایشگاهی، استفاده از محیط طبیعی، انجام آزمایشات کتاب علوم، استفاده از محیط آزمایشگاهی، تبدیل محیط کلاس به محیط آزمایشگاهی، استفاده از محیط طبیعی، تماشای مستند و فیلم‌های مرتبط با مطالب درسی، استفاده از آزمایشات درسی، شناخت دنیای اطراف از طریق علوم، استفاده از آزمایشگاه، انجام پژوهش‌های علوم و آزمایشگاه، انجام فعالیت‌های فردی و گروهی انجام فعالیت تا به صورت فردی و گروهی، استفاده از کتاب درسی، استفاده از وسائل آزمایش، بردن دانش آموزان به محیط‌های بیرون، گردش علمی، بازدید می‌باشد، آزمون مداد کاغذی، ارزشیابی کتاب علوم، ارزشیابی به صورت عملی، ارزشیابی کمی یا شفاهی، استفاده از آزمون کتبی، استفاده از آزمون شفاهی، ارزشیابی در تمام لحظه‌تا، ارزشیابی مستمر استفاده از شیوه‌های آزمون عملکردی، آزمون مداد کاغذی می‌باشد.

References

- Amani Tehrani, Mahmoud. Ali Asgari, Majid. Abbasi, Effat. (۲۰۱۶). Designing and compiling an efficient model for science education in the first year of high school. *Education Quarterly*, No. ۱۲۵, pp. ۳۱-۹. [in Persian]
- Barzegar, Razie. Ali Abadi, Khadijeh. (۲۰۱۲). Investigating the effect of Ganyee and Briggs educational design model on learning and retention and motivation for academic achievement in experimental sciences. *Research in curriculum planning*. [in Persian]
- Chew, S. L., & Cerbin, W. J. (۲۰۲۱). The cognitive challenges of effective teaching. *The Journal of Economic Education*, ۵۲(۱), ۱۷-۴۰.
- Elks, M. L., Johnson, K., & Anachebe, N. F. (۲۰۲۰). Morehouse School of Medicine Case Study: Teacher–Learner Relationships Free of Bias and Discrimination. *Academic Medicine*, ۹۵(۱۲S), S۸۸-S۹۲.
- Faath-Becker, A., & Walker, F. (۲۰۲۰). Video-based test instrument for the assessment of professional competence in the vocational teacher training course. *TEACHING, LEARNING AND TEACHER EDUCATION*, ۲۵۲.
- Javadi Bora, Mohammad Ali. Izadi, Samad (۲۰۱۷). The model of effective education in Farhangian University with emphasis on the teacher-learner support approach. *Journal of Iranian Curriculum Studies Association*. Seventh volume, second issue, autumn and winter. Pp. ۱۶۶-۱۴۵. [in Persian]

Karami, Morteza. ,Ameneh, Silane. (۲۰۱۶). The effectiveness of the four-component training design model in improving the reaction and learning of automotive industry employees. *Iranian Engineering Education Quarterly*, Year ۱۷, Issue ۶۶, Summer ۲۰۱۵, pp. ۱۳۹-۱۱۹. [in Persian]

Kuhn, C., Zlatkin-Troitschanskaia, O., Brückner, S., & Saas, H. (۲۰۱۸). A new video-based tool to enhance teaching economics. *International Review Economics Education*, ۲۷, ۲۴-۳۳

Mahmoudi, Firooz. Barzegar, Razie. (۲۰۱۷). The effect of Dick and Kerr educational design model on learning, retention and motivation for academic achievement in experimental sciences. *Curriculum research. Iranian Journal of Curriculum Studies*. Volume ۵, Number ۱, Spring and Summer ۲۰۱۷, pp. ۱۱۷-۹۷. [in Persian]

Mehrvarz, Mahboubeh. Moradi, Mahsa Abdoli, Samaneh (۲۰۱۲). Comparison of the effect of educational method based on Dick and Kerr educational design model and Ganyeh educational design model on students' motivation and learning. *Iranian Journal of Curriculum Studies*, Volume ۴, Number ۲, Fall and Winter. Pages ۹۳ - ۷۳. [in Persian]

Moqarreb elahi, Zahra. (۲۰۱۴). New teaching methods. [in Persian]

Saas, H., Kuhn, C., & Zlatkin-Troitschanskaia, O. (۲۰۲۰). Ein videobasiertes Lehr-Lernformat als innovativer hochschuldidaktischer Ansatz in der wirtschaftspädagogischen Lehramtsausbildung. In Evidenzbasierung in der Lehrkräftebildung, Wiesbaden, Springer VS, pp. ۳۱۵-۳۴۰.

Xin, Y. P., Chiu, M. M., Tzur, R., Ma, X., Park, J. Y., & Yang, X. (۲۰۲۰). Linking Teacher-Learner Discourse With Mathematical Reasoning of Students With Learning Disabilities: An Exploratory Study. *Learning Disability Quarterly*, ۴۴(۱), ۴۳-۵۶.

Zebarjadian, Zohere. Nili Ahmadabadi, Mohammad Reza (۲۰۱۸). The effect of the use of information and communication technology with a constructivist approach on the active learning of the experimental sciences of fourth grade elementary students in Alborz province. *Journal of Educational Studies*, Year ۶, Issue ۱۶, Spring and Summer. Pp. ۱۹۴-۱۷۳. [in Persian]

Zorlu, F., & Sezek, F. (۲۰۲۰). The Investigation of the effectiveness of applying group investigation method at different intervals in teaching science courses. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, ۱۳(۲), ۳۹۷-۴۲۳.